

Lectures recomanades

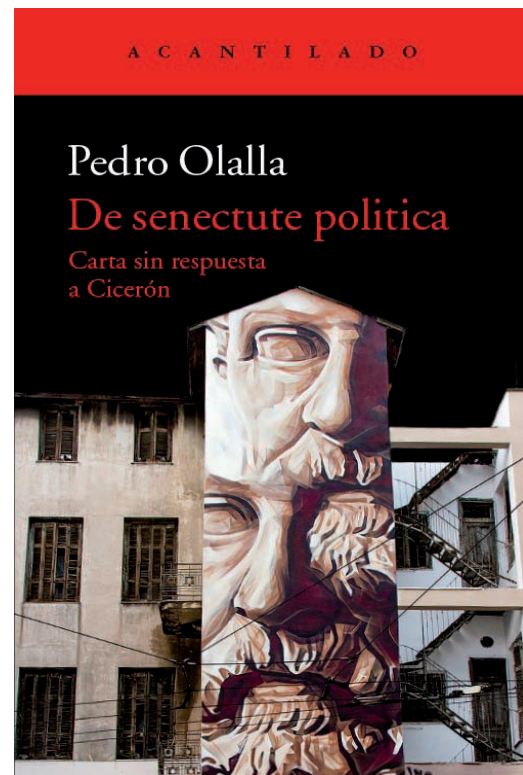
De senectute politica

Pedro Olalla

Una de les tendències més clares pels propers anys és l'envelliment demogràfic. Hipòcrates, un dels grans savis de l'antiga Grècia, dividia el cicle vital de l'home en períodes de set anys, nombre sempre associat amb propietats màgiques, sent el punt més crític el trànsit en el tancament del novè tram o gran climanterio. A aquesta edat, 74 anys, es creuava el llindar de la senectut segons el cànon clàssic; una edat, llavors, només reservada a uns pocs. Des de llavors, la humanitat ha democratitzat el progrés i la vellesa el que fa que cada vegada sigui més important arssenescendi (o art d'envellir). Per abordar aquest tema universal, el gran hel·lenista Pedro Olalla proposa un profund diàleg, el gènere més propi per a tractar amb llibertat qüestions ètiques i polítiques -com sabem de Plató i Sòcrates, amb Cícero sobre la filosofia en l'ocàs de la vida en un deliciós opuscle *De senectute politica* editat per Acantilado.

És una dada empírica que cada vegada més persones viuen més anys, però realment aquests anys són viscuts, o per contra la vellesa s'ha anat institucionalitzant com una mena de pàrquing social on la vida ja no es viu sinó que simplement transcorre? A través del pensament de Cícero i d'altres pensadors del món clàssic, l'autor descobreix al lector com la vellesa no és tant un tema de l'edat sinó del caràcter i com l'ambiciosa empresa de "envellir bé" és, essencialment, una obstinació ètica. Per això una cosa és la gent gran i una altra molt diferent la vellesa. Ser vell ho determina la nostra actitud vitalista o desesperançada que puguem tenir del matí. Per això hi ha joves (i vells) de totes les edats.

Per al gran Cícero, la filosofia i la política són prerrogatives de l'home lliure, prerrogatives que requereixen d'acció, de voluntat. Envellir bé, viure bé, que en definitiva són la mateixa cosa, és una empresa i l'èxit descansa en la nostra pròpia voluntat, una força més poderosa que el propi procés biològic. Moltes vegades associem la vellesa a la "falta d'acció". No obstant això, massa vegades oblidem que les accions més valuoses no es realitzen amb l'ímpetu del cos, sinó amb el coneixement pràctic, el criteri i bon judici que només s'aconsegueix amb la vellesa. L'actitud i l'activitat són importants en totes les etapes de la vida, i són els bons hàbits (reflex de la nostra voluntat) la gran defensa amb què comptem per mantenir els nostres talents en bon estat. Una responsabilitat individual inalienable.

Afrontar una societat en el seu conjunt més propecta no únicament exigeix solvència financera, disposar de bones polítiques de previsió i estalvi, sinó també de certa solvència emocional i valors sòlids.

Desenvolupar bons hàbits, ja siguin físics o mentals, és tasca de tota una vida. Si hem rebut i, sobretot, conreat una educació elevada, exigent, culta, aquesta educació sentimental ens permetrà gaudir de la vida de manera vital i íntima fins al final de la vida amb independència de la sort que tinguem a l'hora de mantenir en bon estat la nostra salut i facultats. Atributs com un bon somriure, la intel·ligència, o l'afecte cap a les persones que no són pròximes són atributs perennes al pas dels anys. Però això exigeix constància en el cultiu d'una vida emocionalment rica i disciplinada.

Envellir no només significa perdre, també guanyar. Amb l'edat vam guanyar experiència, criteri, virtut, noblesa, prudència, ens tornem més justos, més compassius, més benvolents, i també, sens dubte, més intel·ligents i pràctics. Hi ha fins i tot qui és capaç d'envellir aprenent, senescereaddiscentem, com el savi Soló. Sòfocles, que va arribar fins als 92 anys, va escriure als 90 *Èdip en Colón*, una de les seves moltes cèlebres tragèdies. Un altre exemple és Cató. Ancià actiu i participatiu, va tenir una vellesa digna i exemplar. Per prendre nota.